

53. ՍԱՐԻ ՏԻԿԻՆ

Ժամանակով մե մարթ ու կնիկ են հըլնում: Էս մարթն ու կնիկը մե ախճիկ ունին, էլ էրեխա չունին: Ախճիկը, որ ջողընում ա, դբրոց են տալում: Դպրոցի ճամբեն ժամի մոտով ա հըլնում: Էս խեխճ ախճիկը ամեն օր իջքան ժամի մոտով հընցնում ա, որ դբրոց էթա, մեկը ասում ա. «Հուրի՛-փերի, դու մե մեռելը օխտը տարի կըպախես»:

Մե քանի անքամ էս ձենը լսալուց ետո ախճիկը վախենում ա, էլ ժամի մոտով չի էթում, ճամբեն փոխում ա:

Ճամբեն էլ ա փոխում, էլի հնար չի հըլնում:

Հըմա էթում ա ճամբի ճեսը, տենում ա էլի էն ձենն ասավ.—Հուրի՛-փերի, դու մե մեռելը օխտը տարի կըպախես:

Էս անքամ ախճիկը խորն ասում ա.—Ա՛յ խեր, իջքան էթում եմ դբրոց, ճամբի ճեսին մեկն ասում ա. «Հուրի՛-փերի, դու մե մեռելը օխտը տարի կըպախես»: Ճամբես էլ փոխեցի, էլի ասում ա: Ես վախենում եմ էս ջեղը մնալուց: Ընձի տա՛ր Հուրի՛ տեղ:

Ո՛րեր ու մերը տենում են, որ ախճիկը օր օրի վրեն ետ ա էթում, ծախում են հիրանց ունեցած-չունեցածը, էթում են Հուրի՛ տեղ: Մե կանանչ դաշտի մեջ նստան դինջնալու: Ախճիկը ման ա գալում, ծաղիկ ա քաղում, խերն ու մերը նստում են: Ախճիկը ծաղիկ քաղելով եռանում ա, մեկ էլ տենում ա մե փունջ ծաղիկ:

Էթում ա, որ քաղա: Զեռը քցում ա, որ քաղա, մեկ էլ տենում ա հետևից էրկաթե դռները փակվան: Ախճիկը լնլում ա, մխտում ա, հավար ա կանչում, հըմա հնար չի հըլնում, խերն ու մերը ձենը չեն լսում: Տենում ա հնար չըկա, վեր ա հըլնում, էտ բաղի մեջ մե պալատ կար, էթում ա մտնում էտ պալատը: Պալատի մեջը ման ա գալում, մեկ էլ մե դուռ ա բացում, ինչ տենա՝ մե դազաղ:

Էս դազաղի մեջը՝ մե մեռել, մեռելի դոշին էլ հիրա տեսած ծաղիկը: Ծաղկի փունջը վերցնում ա, սկսում ա մեռելի հերեսի վրովի ճանջերը քշել:

Ախճկա հերն ու մերը ախճկան շատ ման էկան, լացան, գլուխները տփին, տեսան չըկա, ետ էկան էլի հիրանց ջեղը ու մացին ըտե: Էթող-գալողին խառցնում ին ախճկա մասին, հըմա ոչ մեկը

տեղեկութուն չէր տալում: Թո ըստոնք ըստե հիրանց գլոխը տփեն, մենք խաբար տանք ախճկանից:

Ախճիկն սկսում ա մեռելին խնամել: Տենում ա, որ էտ տղեն ոնչ մեռուկ ա, ոնչ կենթանի: Սիրտը տրփում ա, հըմա իշքան կմշտում ա, վրեն խաբար չըկա: Տենում ա, որ էտ տեսակ դրութուն ա, որոշում ա ինչ էլ հըլնի էտ տղից չեռանա, օխտը տարի սպասա, չանքի տղեն լավնա, ետո տենա՝ ինչ ա հըլնում: Ուտելիք-խմելիք, ամեն բան կար էս տան մեչը: Օխտը տարի մնում ա էս տղի մոտը: Մե օր էլ մտածում ա դուս գա, մեշու թարմ օթ չնչա, գիրարը բացա: էտ վախտը մե բոշա մաղ ծախող ըտեղից էթում էր, ձեն տվեց. «Մաղ չե՞ք առնում»:

Ախճիկը որ տեսավ բոշի ախճկան, կանչեց, ասավ. —Քույրի՛կ ջան, ես մաղ չեմ առնում, չի՞ հըլնի մե ժամով գաս, մե խիվանդ ունեմ, ճանջերը քչես, ես մեշու լողանամ, մաքրվեմ, գամ:

Բոշեն համաձայնվում ա ու էթում ա խիվանդի մոտը:

Ախճիկը որ գնում ա լողանալու, չորերը լվալու, էտ վախտը տղեն զարթնում ա, տենում ա, որ հիրա կշտի խետ մե կնիկ ա նստուկ, ասում ա. —Ա՛յ ախճիկ, ես խոսկ ի տվե, որ ով ընձի խնամա, լավնամ, խետը կըպսակվեմ, հիմի, թե դու համաձայն ես, ես չեզի կառնեմ:

Բոշի ախճիկն էլ էտ էր ուզում: էս տղի խետ դնոնում են մարթը-կնիկ:

Ախճիկը լվում, թափում ա, գալում ա տենում, որ հեսա տղեն ու բոշի ախճիկը հիրար խետ նստուկ, թևները քցեր են հիրար վիզ, խոսում ու ծծողում են:

Որ էս ախճիկը գալում ա, տղեն բոշի ախճկան խարցնում ա. —էս ախճիկն էս ո՞վ ա, ըստե ի՞նչ ա անում:

Բոշի ախճիկն ասում ա. —էտ ախճիկը մեր ծառան ա:

էս խեխճ ախճիկը մնում ա շիվար, էլ չի կանում ա, որ ձեն խանա, սուսուփուս էթում ա կուխնին, նստում ա ու սկսում ա լնցը: Ի՞նչ աներ, ո՞նց հաստատեր, որ հինքն ա օխտը տարի օր ու ումըր մաշե, մեռելին պախե:

էսենց գոխտուկ լալով, մխկտալով՝ մե ամիս էս մարթըկնգան ծառայում ա, ձեն չի խանում:

Ուզում ա, որ մե օր սիրտը բացա, հըմմեն բան դուզն ասա, հըմա բոշի ախճիկը մե հրոպե տղին միննակ չի թողում ա, վախենում ա, որ հանգարց ախճիկը սնմթ կըքցա, խետը կըխոսա, գախտնիքը կըբացվի:

Մե ամիս ետո տղեն, որ առոխճանում ա, ասում ա. —էթում եմ քաղաքը, կնի՛կ, ի՞նչ ես ուզում, բերեմ քո խըմար:

Կնգան ինչ որ պետք էր, ասում ա, որ բերա:

Ետո ախճկան ա խարցնում:

Ախճիկն ասում ա.—Ես մե խատ Սաբրի տիկին եմ ուզում:

Տղեն մնաց չիվար, թե Սաբրի տիկինն ի՞նչ ա:

Գնաց քաղաք, առըտուր արավ, սաղ քաղաքը ման էկավ, հա-
զար մարթի խառցուց, մարթիկ ծծղացին, թե Սաբրի տիկինն ինչ
ա:

Վերչը փոր-փոշման հիրիկվա յան գալում էր տունը:

Մե մարթ տենում ա, որ էս մարթը շատ նիյնթ ա, խարցնում
ա.—Ախպե՛ր, էտ ի՞նչ դարդ ունես, որ էտքան նիյնթ ես, ասա՛,
կարող ա ես մե ճար անեմ:

Տղեն պատմում ա, որ հիրանց ծառան Սաբրի տիկին ա ուզում,
իչքան ման ա էկե, քթնել չի կառցե, վերչը դառտակ ա տուն էթում:

Էս մարթն ասավ.—Ախպե՛ր, քո ծառան մեծ դարտի տեր ա: Ես
չեզի կըտամ մե խատ Սաբրի տիկին, փող չեմ առնի, կըտանես, կը-
տենաս՝ ինչ ա հըլնում, կըգաս կասես, ետո փողը կըտաս:

Սաբրի տիկինը, որ տաս քո ծառային, կառնի կէթա մե տալ-
դա տեղ, կընստի, կըսկսա խետը խոսալ: Որ կըխառցնա՝ հիմի ե՞ս
պաղոեմ, թե՞ դու, դու շուտ կասես՝ թո Սաբրի տիկինը պաղոի,
հըմա մե հրոպես հուչցար, ախճիկը կըպաղոի:

Էս տղեն չնորակալ հելավ, Սաբրի տիկինն առավ ու գնաց:
Կնգան հիրա ուզածը տվեց, Սաբրի տիկինն էլ տվեց ախճկան:
Ախճիկը տիկինն առավ ու գնաց բաղը, մե ծառի տակ, տալդա տեղ
նստավ ու սկսեց Սաբրի տիկինն պատմել հիրա դարդը:

Վերչը ասավ.—Սաբրի՛ տիկին, ես օխտը տարի պախեմ, մե ժա-
մով էթամ գլոխս լվալու, բոչի ախճիկը նստի ընդե, տղեն զարթնի,
ընդրան առնի, ընձի անա ծառա, Աստված ըսկի էս բանը դաբուլ
կանա՞, դե ասա՛, հիմի ե՞ս պաղոեմ, թե՞ դու:

Տղեն ծառի հետևից ասավ.—Թո Սաբրի տիկինը պաղոի:

Որ տղեն էսենց ասավ, Սաբրի տիկինը պլթաց: Ախճիկը ետ
դարցավ, տղին տեսավ: Տղեն ախճկա ձեռից բռնեց բերեց տունը,
բոչի ախճկան դուս արավ, ետո գնաց Սաբրի տիկին ծախողին հի-
րա ուզածը տվեց, չնորակալ հելավ: